

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.589.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 13435 Pani Posłanki Wioletty Marii Kulpy, w sprawie finansowania oraz funkcjonowania systemu pieczy zastępczej na podstawie danych z terenu okręgu płocko-ciechanowskiego, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wspiera jednostki samorządu terytorialnego (JST) w omawianym zakresie poprzez realizację czterech programów, tj.:

- rządowego programu wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej (ze środków Funduszu Pracy);
- dofinansowania wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024 – 2027 (z dotacji celowej z budżetu państwa);
- dofinansowania wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka na lata 2024 – 2027 (ze środków Funduszu Pracy);
- rządowego programu wspierania rodziny „Asystent Rodziny” (ze środków Funduszu Pracy).

Zadania związane z zapewnieniem rodzinnej pieczy zastępczej, prowadzeniem placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz pomoc dla osób usamodzielnianych na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ są zadaniami własnymi realizowanymi przez samorządy, a przede wszystkim przez jednostki powiatowe. Jako takie finansowane są z ich dochodów własnych oraz subwencji ogólnej. Ewentualne dotacje celowe z budżetu państwa pełnią funkcję uzupełniającą – ich celem nie jest finansowanie systemu, lecz wprowadzanie elementów dodatkowo podnoszących jego efektywność.

Wraz ze zmianą systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego, dokonaną przepisami ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego², wprowadzono pojęcie potrzeb finansowych jednostek samorządu terytorialnego. Potrzeby te finansowane są z dochodów z tytułu udziału w podatkach: dochodowym od osób fizycznych (PIT) i podatku od osób prawnych (CIT), a jeśli okaże się to niewystarczające – z subwencji ogólnej z budżetu państwa. Zgodnie z założeniami ustawy potrzeby finansowe są elementem kalkulacyjnym do ustalenia subwencji ogólnej z budżetu państwa.

Wśród potrzeb finansowych przywołany akt wskazuje te o charakterze wyrównawczym, oświatowym, rozwojowym, ekologicznym i uzupełniającym.

Kluczową rolę przy szacowaniu potrzeb samorządów odgrywa rozpoznanie obiektywnych zmiennych, które mogą wpływać na zróżnicowanie wydatków bieżących zidentyfikowanych w głównych obszarach ich działania. Przy ustalaniu potrzeb wyrównawczych uwzględnia się

¹ Dz. U. z 2025r. poz. 49.

² Dz. U. z 2024r. poz. 1572 z póź. zm.

zatem nie tylko dysproporcje dochodowe, ale też zróżnicowanie społeczne i demograficzne (liczba i struktura wiekowa ludności, liczba dzieci, liczba osób bezrobotnych, ubogich lub grup wymagających opieki specjalnej) czy różnice w koszcie dostarczenia danej usługi.

Nowy system, określony w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w zakresie finansowania zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego gwarantuje samodzielność finansową i stabilizację dochodów JST.

Ponadto, zgodnie z art. 34 tej ustawy w budżecie państwa tworzy się rezerwę na uzupełnienie dochodów JST w wysokości stanowiącej równowartość 1% kwoty potrzeb finansowych, ustalonych dla wszystkich jednostek, powiększonych o 700 mln zł. Rezerwą tą dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych.

Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego określa obszary i przypadki, według których rozdzielane będą środki rezerwy. Podziału części rezerwy, w kwocie stanowiącej 80% jej wysokości, dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym w zakresie danego obszaru, po uzgodnieniu z reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego obszarów i przypadków, według których rozdzielane będą środki rezerwy.

Jednym z obszarów, na który mogą zostać przeznaczone środki rezerwy na uzupełnienie dochodów dla JST realizujących zadania bieżące lub inwestycyjne są zadania z zakresu pieczy zastępczej, tak jak miało to miejsce w 2025 r., kiedy do samorządów trafiło dodatkowo 260 milionów zł przeznaczonych na to zadanie.

Jednocześnie informuję, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowano projekt nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który został wpisany do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD 354. Przy tworzeniu przepisów nowelizujących uwzględniono postulaty wielu środowisk i organizacji, w szczególności dotyczące rozwijania zawodowej pieczy rodzinnej.

Dodatkowo, w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej przygotowywane są obecnie dwa projekty w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS). Ich celem jest uzupełnienie luk w systemie i wsparcie samorządów w realizacji zadań z zakresu pieczy zastępczej.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/